

Naturtypekartlegging av kulturmark på Nervika (105/1) i Oppdal i 2019

Biolog J. B. Jordal
Notat 07.10.2019

Innledning

Bakgrunn

Grunneier Steingrim Viken på Nervika i Oppdal kommune (105/1) har tatt kontakt med undertegnede angående ønske om naturtypekartlegging av kulturmark (naturbeitemark mm.) på gården. Dette notatet presenterer resultatene av kartlegginga.

Formål

Formålet med dette notatet er å gi en naturtypekartlegging etter DN-håndbok 13 (oppdatert pr. 2015) av kulturmark på Nervika i Oppdal, inkludert skjøtselsråd.

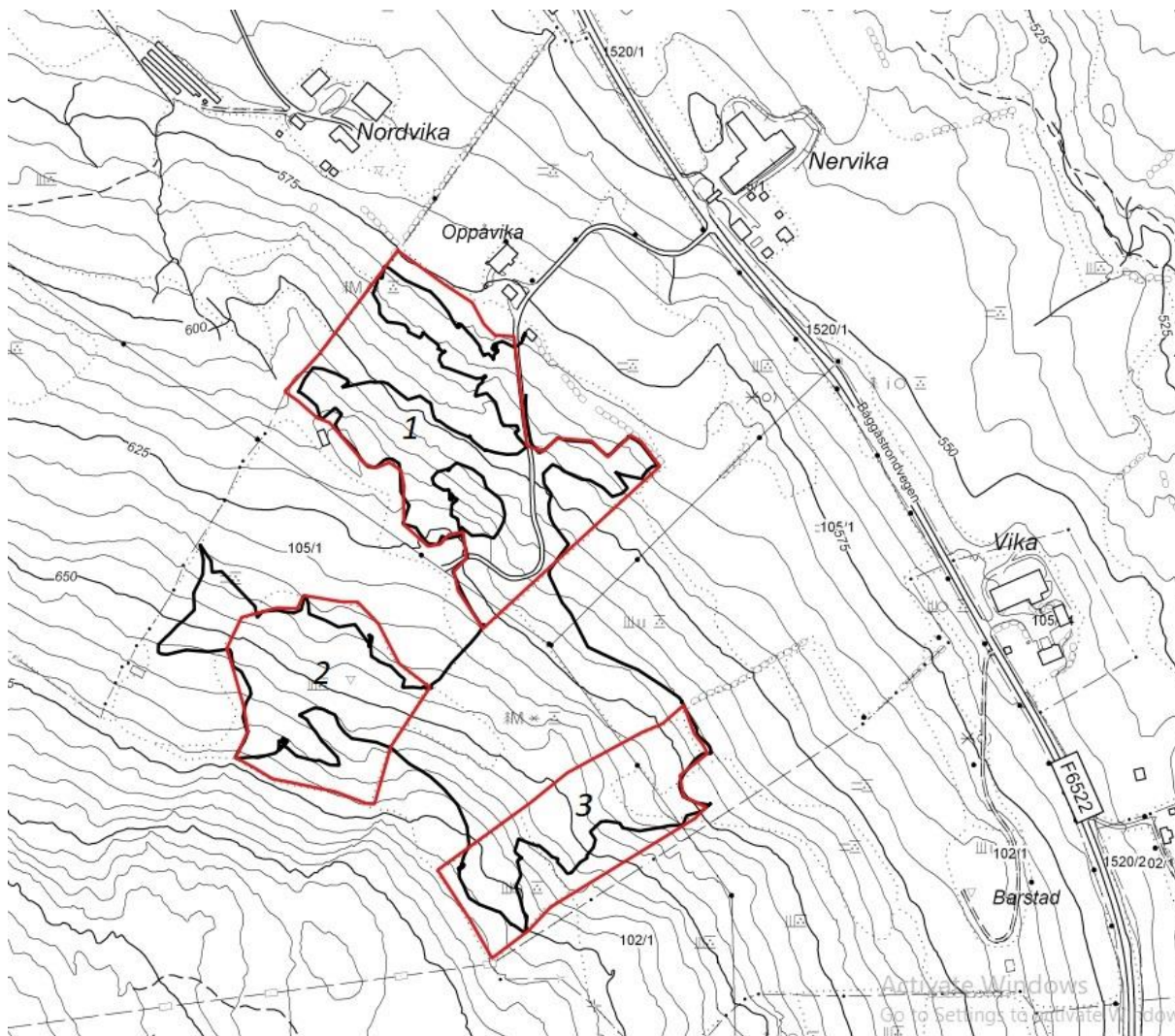
Kartutsnitt

Figur 1. Oversiktskart som viser lokalitetenes beliggenhet (rød strek) (sørvest for kommunesenteret i Oppdal).

Figur 2. Ortofoto som viser avgrensning av lokalitetene (rød strek), nummerert fra 1 til 3. Svart viser gangrute under befaringa.

Figur 3. Økonomisk kart 1:5000 som viser avgrensede naturtypelokaliteter (rød strek), befaringsrute (svart strek), stedsnavn, høydekoter mm.

Beskrivelse

Nedenfor gis en beskrivelse av de tre påviste lokalitetene etter metodikken i DN-håndbok 13, revidert utgave 2015. Videre presenteres beliggenhet og kartavgrensing i flere målestokker og ulike kartgrunnlag. Deretter presenteres bilder og en artsliste tatt opp 26. august 2019. Beitemarkssopp har trolig et større artsmangfold enn det som er registrert.

19001 Oppåvika 1

Kommune:	Oppdal
IID:	(ny, ikke registrert tidligere)
Naturtype:	D04 naturbeitemark
Utforming:	D0431 rik beiteeng
Verdi:	B (viktig)

Feltsjekk: 26.08.2019
Avgrensningspresisjon: <5 meter

Områdebeskrivelse:

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av John Bjarne Jordal 19.09.2019, basert på eget feltarbeid 26.08.2019 på oppdrag av grunneier. Beskrivelse og verdisetting er basert på faktaark fra Miljødirektoratet (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er en beitemark som ligger ovenfor veien på Nervika (105/1), sør for Oppåvika. Avgrensinga er basert på befaring, ortofoto og økonomisk kart og blir regnet som meget god. Lokaliteten grenser mot fulldyrket/gjødset mark i nord, øst og sør, og mot nabobruket i vest. Berggrunnen består av vulkansk breksje, siltstein og gråvakke (www.ngu.no). Løsmassene består hovedsakelig av morenemateriale. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone (MB) og overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten tilhører naturtypen naturbeitemark (utforminga rik beiteeng). Den har vært beitemark i lang tid. Det forekommer litt trær og busker, særlig bjørk, ellers forekommer osp, selje, rogn og einer (dels søyleformet einer), samt noe smågran, og dette skaper en mindre andel hagemark. Viktige arter i feltsjiktet var bl.a. engkvein, rødsvingel og gulaks, men stedvis også dunhavre, ryllik mm. Det var også knauser og tørre parti, samt litt kildevegetasjon. Etter NiN er dette seminaturlig eng (T32) av kartleggingsenheten T32-C20 Svakt kalkrik eng med klart hevdpreg.

Artsmangfold: Av planter kan nevnes aurikkelsveve, bakkesøte (NT), bekkeblom, blåklukke, blåkoll, dunhavre, engfrytle, enghumleblom, fjellrapp, fjelløyentrøst, flekkmure, gulaks, gulmaure, harerug, hvitmaure, jåblom, kjerteløyentrøst, legeveronika, prestekrage, rødknapp, sauesvingel, sibirbjørnekjeks, småengkall, stemorsblom, sumpmaure, tepperot, (22 tyngdepunktarter; dunhavre, bakkesøte, enghumleblom, fjellrapp, flekkmure og hvitmaure indikerer rikt jordsmonn). Beitemarkssopp er undersøkt og det ble funnet beiterødspore, blekskivet rødspore, kjeglevokssopp, og antatt tyrkerrødspore (NT). Basert på erfaring har lokaliteten et potensial for flere slike arter, inklusive rødlistearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området beites av sau om våren, gjerne til ca. 20. juni. Deretter beites igjen med sau fra ca. 10. september, men litt også gjerne noe tidligere (dyr med skavanker, eller tidlig nedkomne). Slik har det vært i lengre tid, og det ventes ingen endringer med det første. Lokaliteten var relativt lite beitet ved besøket fordi få sauer var kommet ned. Det har trolig vært lite gjødset med kunstgjødse. Noe mer gjødsete partier i nordøstre del av beitet ble ekskludert fra avgrensinga fordi det virket mer gjødset. Ingen tilleggsforing praktiseres. Det er ryddet noe trær.

Fremmede arter: Ingen ble observert, men det finnes noen småplanter av gran.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig med fortsatt beiting etter samme mønster som tidligere for å bevare vegetasjonen. Beitinga foregår slik at det blir et beiteopphold om sommeren så plantene får blomstre, noe som er en fordel. Søyleeiner og gamle trær (f.eks. en gammel selje) kan stå, ellers kan man rydde etter behov. Fysiske inngrep, gjødsling og tråkkskader bør unngås. Gran bør fjernes.

Del av helhetlig landskap: Naturbeitemarker forekommer vidt utbredt i Oppdal, som er en nasjonalt sett svært viktig kommune for denne naturtypen. Disse danner et nettverk med god landskapsøkologisk sammenheng og et samlet meget stort artsmangfold som er svært viktig å ta vare på.

Verdibegrunnelse: Vurderinga er gjort etter revidert faktaark (2015). Lokaliteten får høy vekt på størrelse (31,5 da), middels vekt på artsmangfold, lav vekt på rødlistearter, høy vekt på tilstand, og høy vekt på påvirkning. Samlet verdi blir B - viktig.

19002 Oppåvika 2

Kommune: Oppdal
IID: (ny, ikke registrert tidligere)
Naturtype: D04 naturbeitemark
Utforming: D0431 rik beiteeng
Verdi: B (viktig)
Feltsjekk: 26.08.2019
Avgrensingspresisjon: <5 meter

Områdebeskrivelse:

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av John Bjarne Jordal 19.09.2019, basert på eget feltarbeid 26.08.2019 på oppdrag av grunneier. Beskrivelse og verdisetting er basert på faktaark fra Miljødirektoratet (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er en beitemark som ligger ovenfor veien og sør for tunet på Nervika, sør for Oppåvika. Avgrensinga er basert på befaring, ortofoto og økonomisk kart og blir regnet som meget god. Lokaliteten grenser mot fulldyrket/gjødset mark i nord og øst, mot nabobruket i vest og skog mot sør. Berggrunnen består av vulkansk breksje, siltstein og gråvakke (www.ngu.no). Løsmassene består hovedsakelig av morenemateriale. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone (MB) og overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten tilhører naturtypen naturbeitemark (utforminga rik beiteeng - litt under tvil pga. få kalkindikatorer). Den har trolig vært beitemark i lang tid. Det forekommer litt trær og busker, særlig bjørk, rogn, selje og einer, og dette skaper en mindre andel hagemark. Viktige arter i feltsjiktet var bl.a. engkvein, rødsvingel, gulaks og enkelte steder dunhavre. Etter NiN er dette seminaturlig eng (T32) av kartleggingsenheten T32-C20 Svakt kalkrik eng med klart hevdpreg.

Artsmangfold: Av planter kan nevnes aurikkelsveve, bakkeseite (NT), blåklokke, blåkoll, dunhavre, dvergjamne, engfrytle, fjellrapp, fjelløyentrøst, gulaks, harerug, hvitmaure, jåblom, kjerteløyentrøst, prestekrage, rødknapp, sauesvingel, småengkall, snøseite, tepperot (18 tyngdepunktarter). Lokaliteten var relativt lite beitet ved besøket fordi få sauer var kommet ned. Beitemarkssopp er undersøkt uten at noen ble funnet. Basert på erfaring har lokaliteten et potensial for flere slike arter, inklusive rødlistearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området beites av sau om våren, gjerne til ca. 20. juni. Deretter beites igjen med sau fra ca. 10. september, men også noe tidligere (dyr med skavanker, eller tidlig nedkomne). Slik har det vært i lengre tid, og det ventes ingen endringer med det

første. Det har trolig vært lite gjødslet med kunstgjødsel. Ingen tilleggsforing praktiseres. Det er ryddet noe trær.

Fremmede arter: Ingen ble observert, men det finnes noen småplanter av gran.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig med beiting etter samme mønster som tidligere for å bevare vegetasjonen. Beitinga foregår slik at det blir et beiteopphold om sommeren så plantene får blomstre. Det kan ryddes trær og busker etter behov. Fysiske inngrep, gjødsling og tråkkskader bør unngås.

Del av helhetlig landskap: Naturbeitemarker forekommer vidt utbredt i Oppdal, som er en nasjonalt sett svært viktig kommune for denne naturtypen. Disse danner et nettverk med god landskapsøkologisk sammenheng og et samlet meget stort artsmangfold som er svært viktig å ta vare på.

Verdibegrunnelse: Vurderinga er gjort etter revidert faktaark (2015). Lokaliteten får høy vekt på størrelse (15,5 da), lav vekt på artsmangfold og rødlistearter (men potensiale for middels vekt), og høy vekt på tilstand og påvirkning. Samlet verdi blir B - viktig.

19003 Oppåvika 3

Kommune: Oppdal
IID: (ny, ikke registrert tidligere)
Naturtype: D04 naturbeitemark
Utforming: D0431 rik beiteeng
Verdi: C (lokalt viktig)
Feltsjekk: 26.08.2019
Avgrensingspresisjon: <5 meter

Områdebeskrivelse:

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av John Bjarne Jordal 19.09.2019, basert på eget feltarbeid 26.08.2019 på oppdrag av grunneier. Beskrivelse og verdisetting er basert på faktaark fra Miljødirektoratet (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er en beitemark som ligger ovenfor veien og sør for tunet på Nervika, sør for Oppåvika. Avgrensinga er basert på befaring, ortofoto og økonomisk kart og blir regnet som meget god. Lokaliteten grenser mot fulldyrket/gjødslet mark i nord, øst og sør, og mot nabobruket i vest. Berggrunnen består av vulkansk breksje, siltstein og gråvakke (www.ngu.no). Løsmassene består hovedsakelig av morenemateriale. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone (MB) og overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten tilhører naturtypen naturbeitemark (utforminga rik beiteeng - litt under tvil pga. få kalkindikatorer), men har tidligere vært hagemark, og har fortsatt noe preg av dette. Den har trolig vært beitemark i lang tid. Det forekommer trær og busker, særlig bjørk, men også osp, einer og et lite granplantefelt som fungerer som skjul for dyra. Viktige arter i feltsjiktet var bl.a. engkvein, rødsvingel og gulaks. Etter NiN er dette seminaturlig eng (T32) av kartleggingsenheten T32-C20 Svakt kalkrik eng med klart hevdpreg.

Artsmangfold: Av planter kan nevnes aurikkelsveve, bergrørkvein, blåklukke, dunhavre, engfrytle, fjellarve, fjellfiol, fjelltimotei, fjelløyentrøst, gulaks, harerug, hvitmaure, rødknapp, sauesvingel, sibirbjørnekjeks og sumpmaure (12 tyngdepunktarter). Lokaliteten var relativt lite beitet ved besøket fordi få sauer var kommet ned. Beitemarkssopp er undersøkt uten at noen ble funnet. Basert på erfaring har lokaliteten et potensial for flere slike arter, inklusive rødlistearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området beites av sau om våren, gjerne til ca. 20. juni. Deretter beites igjen med sau fra ca. 10. september, men også noe tidligere (dyr med skavanker, eller tidlig nedkomne). Slik har det vært i lengre tid, og det ventes ingen endringer med det første. Det har trolig vært lite gjødslet med kunstgjødsel. Ingen tilleggsforing praktiseres. Det er nylig ryddet en god del trær fra en tilstand som var betydelig mer skogpreget.

Fremmede arter: Ingen ble observert, men det finnes et felt med graner.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig med beiting etter samme mønster som tidligere for å bevare vegetasjonen. Beitinga foregår slik at det blir et beiteopphold om sommeren så plantene får blomstre. Det kan ryddes trær og busker etter behov. Fysiske inngrep, gjødsling og tråkkskader bør unngås.

Del av helhetlig landskap: Naturbeitemarker forekommer vidt utbredt i Oppdal, som er en nasjonalt sett svært viktig kommune for denne naturtypen. Disse danner et nettverk med god landskapsøkologisk sammenheng og et samlet meget stort artsamangfold som er svært viktig å ta vare på.

Verdibegrunnelse: Vurderinga er gjort etter revidert faktaark (2015). Lokaliteten får høy vekt på størrelse (15,1 da), ingen vekt på artsamangfold og rødlistearter (men potensiale for lav vekt), høy vekt på tilstand, og høy vekt på påvirkning. Samlet verdi blir C – lokalt viktig. Det kan forventes en innvandring og økning i antall tyngdepunktarter, og etter en periode som åpen naturbeitemark kan lokaliteten få høyere verdi.

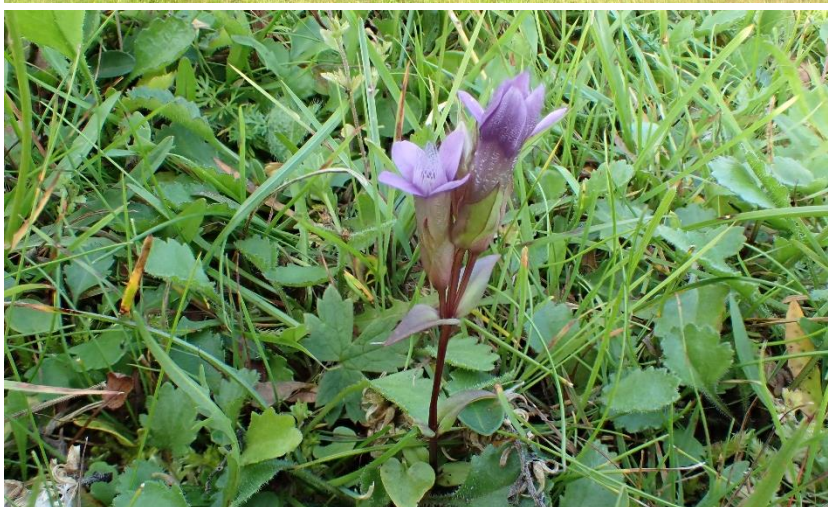
Bilder

Lokaliteten Oppåvika 1 har mest åpen beitemark. Det forekommer spredt med bjørk og litt einer. Marka er trolig i hovedsak udyrket/overflatedyrket og med litt stein og knauser. Foto: JBJ.

Søyleeiner på lokalitet 1. Den er bevisst satt igjen og bør få stå. Foto: JBJ.

Bakkesøte (nær truet på rødlista) finnes i lokalitet 1. Foto: JBJ.

Gannel selje på lokalitet 1, et element som ikke er så vanlig i Oppdal. Den er bevisst satt igjen og bør få stå. Foto: JBJ.

Pause i beitinga på sommeren er viktig for at plantene kan blomstre, og for insektlivet (rød-knapp med humle). Foto: JBJ.

Lokalitet Oppåvika 2, her er det dels åpen beitemark og dels glissen hagemark. Foto: JBJ.

Et åpent parti i lokalitet 2. Foto: JBJ.

Søyleeiner i lokalitet 2. Den er bevisst satt igjen og bør få stå. Foto: JBJ.

Lokaliteten Oppåvika 3 er ryddet relativt nylig og er derfor mer åpen enn det som vises på ortofoto. Imidlertid er det oppslag av småosp hvor man bør følge med og evt. rydde om ikke dyra hamler opp med den. Foto: JBJ.

Lokalitet 3 har idag for det meste ganske lysåpen vegetasjon. Foto: JBJ.

Artslister (mest karplanter)

* art med tyngdepunkt i semi-naturlig eng

NT=nær truet på rødlista 2015

Oppåvika 1

aurikkelsveve*
bakkese* NT
bekkeblom
bergfrue
bjørk
blåklukke*
blåkoll*
blårapp
brangebær
dunhavre*
einer
engfrytle*
enghumleblom
engkvein
engrapp
engsoleie
engsvingel
fjellrapp*
fjelløyentrøst*
flekkmure*
fuglevikke
føllblom
gjøkesyre
gran
grasstjerneblom

groblad
gulaks*
gulflatbel
gulmaure*
harerug*
hundekjeks
hvitbladtistel
hvitkløver
hvitmaure*
høymol
hårfrytle
jåblom*
karve
kjerteløyentrøst*
krypssoleie
legeveronika*
løvetann
marikåpe
markjordbær
nyseryllik
osp
prestekrage*
rogn
ryllik
rødkløver
rødknapp*
rødsvingel
sauessvingel*
selje
sibirbjørnekjeks

sisselrot
skogstjerne
skogstorkenebb
smyle
småbergknapp
småengkall*
stemorsblom
stormaure
stornesle
sumpmaure*
sølvbunke
tepperot*
timotei
tungras
tveskjeggveronika
tyrihjem
tyttbær
vanlig arve
vassarve
åkersnelle
Andre:
beiterødspore
blekskivet rødspore*
kjeglevokssopp*
tyrkerrødspore cf.* NT
neslesommerfugl

Oppåvika 2

aurikkelsveve*
bakkese* NT

bjørk
 blåklukke*
 blåkoll*
 dunhavre*
 dvergjamne
 einer
 engfrytle*
 engkvein
 engrapp
 engsoleie
 engsvingel
 engsyre
 fjellrapp*
 fjelløyentrøst*
 fuglevikke
 føllblom
 gran
 grasstjerneblom
 gulaks*
 gulflatbelg
 gullris
 harerug*
 hundekjeks
 hvitbladtistel
 hvitkløver
 hvitmaure*
 jåblom*
 kjerteløyentrøst*
 myrfiol
 nyseryllik
 prestekrage*
 rogn

ryllik
 rødkløver
 rødknapp*
 rødsvingel
 sauesvingel*
 selje
 smyle
 småengkall*
 snøsøte*
 sølvbunke
 tepperot*
 vanlig arve
Andre:
 admiral
 neslesommerfugl

Oppåvika 3

aurikkelsveve*
 bergørkvein
 bjørk
 bleikstarr
 blåklukke*
 dunhavre*
 einer
 engfrytle*
 engkvein
 engrapp
 engsnelle
 engsoleie
 engsyre
 fjellarve
 fjellfiol

fjelltimotei*
 fjelløyentrøst*
 fugletelg
 fuglevikke
 føllblom
 gjerdevikke
 gjøkesyre
 grasstjerneblom
 gulaks*
 harerug*
 hvitbladtistel
 hvitkløver
 hvitmaure*
 hårfrytle
 lundrapp
 myrfiol
 osp
 ryllik
 rødkløver
 rødknapp*
 rødsvingel
 sauesvingel*
 sibirbjørnekjeks
 sisselrot
 skogstorkenebb
 smyle
 stornesle
 sumpmaure*
 sølvbunke
 tveskjeggveronika
 tyrihjem
 vanlig arve